

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘๓/๒๕๔๘

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๘ และคำร้องเพิ่มเติมลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘ ว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีใช้จ่ายเงินและจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนประจำปี ๒๕๔๖ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงเป็นเหตุให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่ามีเหตุที่จะยุบพรรคเสรีประชาธิปไตยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๑. พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับการโอนเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๖ จำนวน ๔ งวด รวมเป็นเงิน ๗๑๘,๒๐๐ บาท คือ งวดที่ ๑ จำนวนเงิน ๑๘๕,๔๐๐ บาท งวดที่ ๒ จำนวนเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท งวดที่ ๓ จำนวนเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท งวดที่ ๔ จำนวนเงิน ๑๗๒,๘๐๐ บาท และพรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังจากที่ยื่นแบบคำขอรับการสนับสนุนตามข้อ ๑๐ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ให้แก่พรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕ จำนวน ๑๑๘ สาขาๆ ละ ๒ เดือน เป็นจำนวนเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท

๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบพบว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยได้จ่ายเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ประจำปี ๒๕๔๖ ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ โดยไม่ส่งเงินให้สาขาพรรคทุกสาขา บางสาขาส่งเงินให้เพียงบางส่วน และเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค จำนวนเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท ไม่ได้ส่งให้แก่สาขาพรรค และไม่ส่งเงินคืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

นายพร ขวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคเสรีประชาธิปไตย ยื่นคำชี้แจงลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ และวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๗ สรุปว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยได้ใช้จ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาพรรคประจำปี ๒๕๔๖ ครบถ้วนถูกต้องแล้ว ส่วนเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคจำนวน ๑๑๘ สาขา จำนวนเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท พรรคเสรีประชาธิปไตยได้แจ้งคืนเงินดังกล่าวให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบแล้ว

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นแรกต้องวินิจฉัยมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๑ ว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคเสรีประชาธิปไตยนั้น ผู้ร้องอ้างว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยมีว่าพรรคเสรีประชาธิปไตยได้ใช้จ่ายเงินและจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๔๖ เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ เห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตรวจสอบหลักฐานการจ่ายเงินของพรรคเสรีประชาธิปไตยพบว่า

๑. สาขาพรรคเสรีประชาธิปไตย ลำดับที่ ๔ นายนิยม บานเย็น ประธานสาขาพรรค อำเภอลำควน จังหวัดสุรินทร์ ให้การในการสอบปากคำว่า ปี ๒๕๔๖ สาขาพรรคได้รับเงินสนับสนุน ค่าไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภคเพียงงวดที่ ๑ เดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๔๖ งวดเดียว เป็นเงิน ๑,๘๐๐ บาท ส่วนงวดที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ไม่ได้รับแต่อย่างใด ทั้งนี้ ลายมือชื่อในใบสำคัญจ่ายเงิน ทั้ง ๔ งวด นั้น นายนิยมฯ เป็นผู้ลงลายมือชื่อด้วยตนเอง การลงลายมือชื่อในใบสำคัญจ่ายเงินเป็นการลงลายมือชื่อไว้ล่วงหน้า นอกจากนี้ยังมีอีกจำนวน ๕ สาขาที่มีหลักฐานจากการสอบปากคำว่า ในปี ๒๕๔๖ ได้รับเงินค่าไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภคเพียงงวดเดียว ส่วนลายมือชื่อในใบสำคัญจ่ายเงินที่ทางพรรคฯ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้น จากการสอบปากคำพบว่า บางสาขาเป็นลายมือชื่อของประธานสาขาพรรคจริง บางสาขาไม่ใช่ลายมือชื่อของประธานสาขาพรรค แต่ทำปลอมขึ้น

๒. สาขาพรรคเสรีประชาธิปไตย ลำดับที่ ๗ นายปลอด ป้ายงเหลือม ประธานสาขาพรรค อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ให้การในการสอบปากคำว่า ปี ๒๕๔๖ สาขาพรรคได้รับเงินสนับสนุน ค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคเฉพาะงวดที่ ๑ และ ๒ เท่านั้น ส่วนงวดที่ ๓ และ ๔ ไม่ได้รับ ประธานสาขาได้ลงลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงินของพรรคฯ ให้พรรคฯ ไว้ ๓ งวดเท่านั้น ทางพรรคฯ จะมีจดหมายแจ้งแก่สาขาพรรคพร้อมกับส่งใบสำคัญรับเงินที่ยังไม่ได้ระบุนรายละเอียดต่าง ๆ โดยให้ประธานสาขาพรรคลงลายมือชื่อในช่องผู้รับเงินแล้วส่งกลับให้พรรคฯ นอกจากนี้ยังมีอีกจำนวน ๓๒ สาขาที่มีหลักฐานการสอบปากคำว่า ในปี ๒๕๔๖ ได้รับเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคเพียงสองงวด ส่วนลายมือชื่อในใบสำคัญจ่ายเงินที่ทางพรรคฯ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้นมีลักษณะเหมือนข้อ ๑

๓. สาขาพรรคเสรีประชาธิปไตย ลำดับที่ ๓ นางสมร อินธิศร ประธานสาขาพรรค อำเภอเชิงขั้ว จังหวัดร้อยเอ็ด ให้การในการสอบปากคำว่า ในปี ๒๕๔๖ สาขาพรรคได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภค ๓ งวดเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีอีกจำนวน ๑๔ สาขา ที่มีหลักฐานการสอบปากคำว่า ในปี ๒๕๔๖ ได้รับค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคเพียง ๓ งวด ส่วนลายมือชื่อในใบสำคัญจ่ายเงินที่ทางพรรคฯ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้น มีลักษณะเหมือนข้อ ๑

๔. สาขาพรรคเสรีประชาธิปไตย ลำดับที่ ๕๕ นายอานันต์ ชันคำ รองประธานสาขาพรรค อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้การในการสอบปากคำว่า ในปี ๒๕๔๖ สาขาพรรคไม่เคยได้รับ ค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค และมีการปลอมแปลงแอบอ้างใช้เอกสารปลอม เช่นเดียวกัน

หัวหน้าพรรคเสรีประชาธิปไตยชี้แจงลอย ๆ ว่า ได้จ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค แก่สาขาพรรคครบถ้วนถูกต้องแล้ว แต่ไม่มีหลักฐานมาสนับสนุน ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าพรรคเสรีประชาธิปไตย จ่ายเงินสนับสนุนประจำปี ๒๕๕๖ จำนวน ๗๑๘,๒๐๐ บาท ไม่ถูกต้องตามบัญชีรับจ่ายรายงาน การใช้เงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๕๖ ส่วนการใช้จ่ายเงินจำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท คืบแก่กองทุน ฯ แต่ไม่คืนเงินภายใน ๗ วัน และพรรคเสรีประชาธิปไตยมีหนังสือพ่นการคืนเงินโดยให้เหตุผลว่า พรรคมีความจำเป็นต้องดำเนินการทางการเมืองตามแผนงานและโครงการในปี ๒๕๕๗ ต่อไป จึงได้นำ เงินดังกล่าวไปตรงจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรค ฯ ในปี ๒๕๕๗ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และความเสียหายที่เกิดขึ้นกับพรรค เนื่องจากการชะลอการจ่ายเงินของผู้ร้อง และพรรคเสรีประชาธิปไตย ยังไม่ได้คืนเงินดังกล่าวจนกระทั่งบัดนี้ ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าพรรคเสรีประชาธิปไตยไม่ดำเนินการใช้จ่าย เงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค จำนวน ๗๑๘,๒๐๐ บาท และ ๑๔๑,๖๐๐ บาท ให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามความ ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย

นายมงคล สระแก้ว
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ